

Sopimus jätevesien johtamisesta ja käsittelystä Juupajoen kunta - Oriveden kaupunki

Tekninen lautakunta 23.05.2024 § 48

Valmistelija

Tekninen johtaja Matti Vesava

Oriveden kaupunki ja Juupajoen kunta ovat 1.10.2007 allekirjoittaneet sopimuksen jätevesien johtamisesta Juupajoelta Oriveden kaupungin jätevedenpuhdistamolle vastaanotettavaksi ja puhdistettavaksi. Sopimuksen teon on viime kädessä käsitellyt ja hyväksynyt Orivedellä kaupunginvaltuusto 14.5.2007.

Oriveden kaupunginhallitus on tätä ennen päättänyt 3.10.2005 käynnistää toimenpiteet Juupajoki - Orivesi siirtoviemärihankkeen saamiseksi valtion vesihuoltotyöksi (avustus 40 % johtolinjan kustannuksista) ja hanke toteutettiin vuosina 2009-2010. Siirtoviemärin rakentamisen lisäksi Oriveden kaupungin Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolla jouduttiin tekemään saneeraus- ja laajennustöitä, joiden kustannusjako oli sellainen, että niistä maksoi Oriveden kaupunki 71 % ja Juupajoen kunta 29 %. Siirtoviemärin rakentamisen kustannukset välillä Hirsilä-Tähtiniemen jätevedenpuhdistamo jakautuivat siten, että niistä maksoi Juupajoen kunta 74 % ja Oriveden kaupunki 26 % ja lisäksi Oriveden kaupunki maksoi yksinään Höllön alueen jätevesiverkoston ja jätevedenpumppaamon. Siirtoviemärin rakentamiskustannukset välillä Juupajoki – Hirsilä jaettiin linjapituuksien mukaan (Juupajoki 6,65 km, Orivesi 1,05 km).

Allekirjoitetun jätevesien johtamis- ja vastaanottosopimuksen mukaan Juupajoen jätevesien vastaanotto ja käsittely alkoi 1.1.2011. Sopimuksen kohdassa 7 on kohta sopimuksen tarkistamisesta ja siinä sanotaan, että ”sopimus tarkistetaan viimeistään viiden (5) vuoden kuluttua siitä kun Juupajoen vesien käsittely Oriveden Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolla on aloitettu”.

Sopimuksen 4.4. kohdassa ” Käyttökustannukset ” sanotaan, että ”Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on 31 % kulloinkin voimassa olevasta Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jätevesien käyttömaksusta.”

Oriveden kaupunki laskuttaa Juupajoen kuntaa kuukausittain vastaanotettujen jätevesimäärien mukaan. Lautakunnan jäsenille lähetetään yhteenveto vuosilta 2022-2024 vastaanotetuista ja laskutetuista jätevesimääristä. Näistä käy selkeästi selville, että keväisin kun lumet sulavat, Juupajoelta on tullut pahimmillaan yli kolminkertainen määrä jätevettä verrattuna normaaliin kuukauteen. Nämä ovat vuotovesiä, joita jätevesiputkistoon pääsee mm. vuotavien viemärikaivojen kautta. Vuotovedet rasittavat vahvasti jätevedenpuhdistamon toimintaa ja aiheuttavat ongelmia puhdistamon käytölle ja ovat jopa hankalampia käsitellä kuin ns. normaalit jätevedet.

Alkuperäinen sopimus Juupajoen kunnan ja Oriveden kaupungin välillä lähetään lautakunnan jäsenille esityslistan mukana.

Oriveden kaupunki myy vettä Eräjärven ja Ponsan vesiosuuskunnille normaalin taksan mukaisesti eli samalla hinnalla kun kaupungin vesihuoltolaitokseen kaupungin alueella liittyneille kiinteistöille. Samaten kaupungin jätevedenpuhdistamo ottaa sopimuksen mukaisesti vastaan Ponsan

vesiosuuskunnan alueelta käsiteltäväksi jätevedet normaalin taksan mukaisesti. Lisäksi Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle vastaanotettavat sako- ja umpikaivolietteiden maksut ovat täysin samat tulevat ne sitten kaupungin sisältä tai esim. Juupajoelta.

Oriveden kaupunki laskuttaa kaikkia vesihuoltolaitokseensa liittyneitä kiinteistöjä ja kuluttajiaan samalla tavalla eli kulloinkin voimassa olevan taksan mukaan. Ainoastaan Juupajoen kunnalta tulevista jätevesistä Juupajoen kunta ei ole maksanut normaalia hintaa, joten on syytä tasapuolisuudenkin takia ryhtyä perimään Juupajoen kunnalta tulevista jätevesistä normaalia jätevesitaksaa.

Tekninen johtaja on laatinut uuden jätevesien vastaanotto- ja käsittelysopimusmallin Juupajoen kunnan ja Oriveden kaupungin välille ja se lähetetään lautakunnan jäsenille esityslistan mukana.

Toimivalta	Hallintosääntö 29 §
Esittelijä	Tekninen johtaja Matti Vesava
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle, että se käsittelisi ja hyväksyisi jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelystä laaditun uuden sopimuksen Juupajoen kunnan ja Oriveden kaupungin välille.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 125

Valmistelija	talous- ja hallintojohtaja
	Kuntien kesken allekirjoitetun sopimuksen 7 kohdan mukaan sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan sopimuksen tarkistamista, mikäli olosuhteet, tuleva kehitys tai jonkin muu sitä vaatii. Lisäksi samassa kohdassa on kirjattu, että sopimus tarkistetaan viimeistään 5 vuoden kuluttua siitä, kun Juupajoen vesien käsittely Orivedellä on aloitettu.
	Edellä olevaan perustuen Oriveden kaupunki esittääkin Juupajoen kunnalle, että ennen sopimuksen ja hintojen tarkistamista käydään kuntien kesken asiaa koskeva neuvottelu. Neuvottelun jälkeen Oriveden kaupunki vie asian valtuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
------------	--------------------------------

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus
	1. esittää Juupajoen kunnalle, että jätevesien johtamisesta ja käsittelystä laaditusta sopimuksesta ja sen perusteella perittävien maksujen korottamisesta käydään neuvottelut 29.8.2024 mennessä.
	2. nimetä Oriveden kaupungin neuvottelijoiksi kaupunginhallituksen puheenjohtajan, teknisen lautakunnan puheenjohtajan, kaupunginjohtajan, teknisen johtajan sekä talous- ja hallintojohtajan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että tekninen johtaja Matti Vesava oli asiantuntijana paikalla asian esittelyn ajan ja hän poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Merkittiin, että kaupunginhallitus piti tauon tämän asian käsittelyn jälkeen kello 17.55-18.12.

Tekninen lautakunta 31.10.2024

Valmistelija

Tekninen johtaja Matti Vesava

Oriveden kaupunki on keskustellut Juupajoen kunnan kanssa jätevesien johtamisesta Juupajoelta Oriveden kaupungin Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi ja jäteveden hinnasta 13.9. ja 30.9.2024. Oriveden kaupunki selvittää edelleen sopimusasiasiaa.

Toimivalta

Hallintosääntö 29 §

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Tehdään kokouksessa.

Päätös

Kaupunginhallitus 04.11.2024 § 211

Koska tekninen lautakunta käsittelee asiaa kokouksessaan 31.10.2024, tehdään päätösehdotus kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Tehdään kokouksessa.

Päätös

Kaupunginhallitus päättää todeta,

1. että Oriveden kaupungin ja Juupajoen kunnan välisissä neuvotteluissa 13.9.2024 (kuntien viranhaltijajohto) sekä 30.9.2024 (kuntien luottamushenkilö- ja viranhaltijajohto) välisissä neuvotteluissa Oriveden kaupunki esitti, että sopimus uusittaisiin siten, että Oriveden kaupunki velottaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on kulloinkin voimassa oleva Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukainen jäteveden käyttömaksu.
2. että Oriveden kaupungin ja Juupajoen kunnan välisissä 13.9.2024 ja 30.9.2024 pidetyissä neuvotteluissa Juupajoen kunnan edustajat eivät hyväksyneet, että Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on kulloinkin voimassa oleva Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukainen jäteveden käyttömaksu.
3. että jätevesisopimusasian selvittäminen on kesken.

4. että jätevesisopimusasia otetaan käsittelyyn kaupunginhallituksen kokouksessa 11.11.2024.

Kaupunginhallitus 11.11.2024 § 219

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Asian jatkovalmistelussa on tehty lisäselvitystä Oriveden kaupungin ja Juupajoen kunnan 1.10.2007 allekirjoitetun jätevesien johtamista ja käsittelyä koskevaa sopimuksen ("Jätevesisopimus") perusteista. Lisäselvityksen tekemisessä Asianajotoimisto Borenius on toiminut Oriveden kaupungin neuvonantajana.

Jätevesisopimuksen tarkoituksena on ollut siirtää Juupajoen jätevesien käsittely Oriveden Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle. Tätä varten puhdistamoa on laajennettu ja Oriveden sekä Juupajoen puolelle on rakennettu lisää putkistoa. Juupajoen oma jätevedenpuhdistamo on tämän jälkeen lopettanut toimintansa.

Asian jatkovalmistelussa on selvitetty kahta erityistä kysymystä:

- Millä perusteella Juupajoen maksamaksi jätevesimaksuksi on sovittu 31 prosenttia Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jäteveden käyttömaksusta?
- Miten Jätevesisopimuksen kohdan 8 irtisanomisehtoa on tulkittava?

Oriveden kaupungin vesihuoltolaitos käsittelee Juupajoen kunnan jätevedet Jätevesisopimuksen perusteella. Juupajoen kunta maksaa jätevesien käsittelystä alhaisempaa jätevesimaksua kuin muut Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen asiakkaat.

Jätevesisopimuksen kohdassa 4.4 ("Käyttökustannukset") on sovittu Oriveden veloittavan Juupajoelta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on 31 prosenttia Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jäteveden käyttömaksusta. Jätevesimaksu kattaa Jätevesisopimuksen perusteella korvauksen ensinnäkin jäteveden käsittelystä Tähtiniemellä sekä toiseksi Oriveden viemäriverkon siirtoviemärin käytöstä.

Prosenttiosuudella on pyritty tasapainottamaan Juupajoen osallistumista Tähtiniemen jätevedenpuhdistamoon liittyviin investointeihin. Jätevesisopimuksen kohdan 4.2 ("Rakennus- ja saneerauskustannukset") mukaan Juupajoen kunta on alun perin osallistunut Tähtiniemen jätevedenpuhdistamon laajentamisen ja saneerauksen kustannuksiin 29 prosentin osuudella. Juupajoki on myös sitoutunut maksamaan 10 prosenttia tulevien saneerausten kustannuksista.

Jätevesisopimusta on edeltänyt Air-lx Ympäristö Oy:n kustannusjakoselvitys 25.10.2006. Kustannusjakoselvityksessä on arvioitu 25 prosenttia Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen perimästä taksasta koskevan jäteveden puhdistamista Tähtiniemellä ja muun osuuden koskevan investointien kustannuksia.

Tarkoituksena on kustannusjakoselvityksen mukaan ollut Juupajoen maksaman hinnan rajoittaminen jätevedenkäsittelyn kustannuksiin, koska Juupajoki on Jätevesisopimuksessa sitoutunut osallistumaan investointeihin muulla tavoin. Kustannusjakoselvityksessä on ehdotettu myös muunlaisia vaihtoehtoja kustannusjaolle.

Kustannusjakoselvityksessä on myös huomioitu Oriveden puolella sijaitsevan ja Oriveden vastuulla olevan siirtoviemärin käyttö. Korvaus jätevedenkäsittelystä ja siirtoviemärin käytöstä olisi Kustannusjakoselvityksen perusteella yhteensä 30 prosenttia taksasta. Jätevesisopimuksessa on lopulta päädytty Juupajoen jätevesimaksun suuruudeksi 31 prosenttia taksasta.

Jätevesisopimuksen kohta 7 ("Sopimuksen tarkistaminen") sisältää uudelleenneuvotteluehdon. Jätevesisopimuksen 7 kohdan mukaan sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan sopimuksen tarkistamisesta, mikäli olosuhteet, tuleva kehitys tai jokin muu syy sitä vaatii. Sopimusehdon mukaan tarkistus tehdään viimeistään viiden vuoden kuluttua siitä, kun Juupajoen vesien käsittely on aloitettu. Uudelleenneuvotteluehto ei sisällä erityistä kaavaa jätevesimaksun muuttamiselle.

Orivesi on kyseisen sopimuskohdan perusteella pyrkinyt saamaan muutoksia jätevesimaksun määrään (neuvottelut 13.9.2024 ja 30.9.2024), mutta Juupajoki on kieltäytynyt sopimuksen hinnoittelun tarkistamisesta.

Juupajoen jätevesien käsittely on osoittautunut taloudellisesti hyvin tappiolliseksi Oriveden kustannuksella ja Juupajoen hyväksi. Oriveden asukkaiden jätevesimaksu on 3,25 euroa/m³. Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta 1,01 euroa/m³. Juupajoen kunnan maksama jätevesimaksu on noin 200 000 euroa/vuosi alempi kuin mikä olisi jätevesi maksu Oriveden asukkaiden maksamalla jätevesi taksalla eli orivesiläiset käyttäjät subventoivat Juupajoen kuntaa mainitulla 200 000 euron määrällä. Se, että Juupajoen kunta on aikanaan osallistunut investointiin 29 %:n osuudella on jo Juupajoen alemman taksan kautta tullut takaisinmaksetuksi. Lisäksi todetaan, että Juupajoen kunta laskuttaa omilta asukkailtaan 2,85 euroa/m³ eli Juupajoen kunta tekee voittoa jätevesitaksahinnoittelulla.

Oriveden jätetaksan hinnoittelu perustuu omakustannushinnoitteluun siten, että jätevesitaksa kattaa jätevedenpuhdistamisesta aiheutuvat käyttö- ja pääomakulut pitkällä aikavälillä. Jäteveden puhdistamisprosessi- ja kustannukset ovat samansuuruiset Oriveden alueelta ja Juupajoen alueelta jäteveden puhdistamoon johdetuille jätevesille.

Oriveden kaupungin on tässä tilanteessa perusteltua ja aiheellista irtisanoa jätevesisopimus viiden vuoden irtisanomisajalla, koska sen nykyiset ehdot ovat taloudellisesti kestäättömiä ja epätasapuolisia orivesiläisille jäteveden puhdistamon käyttäjille. Oriveden asukkaiden jätevesimaksua voidaan mahdollisesti alentaa, kun Juupajoen kunnalle alemman taksan kautta annettava subventio (rahallinen avustaminen) poistetaan.

Oriveden kaupungilla on valmiudet uudistaa jätevesisopimus kokonaisuudessaan siten, että se on tasapuolinen Oriveden ja Juupajoen käyttäjille. Uudessa sopimuksessa jätevesitaksa on samansuuruinen kaikille käyttäjille. Jäteveden puhdistamoon kohdistuvat investoinnit rahoitetaan jätevesitaksan kautta eikä Juupajoen kunnalta edellytetä osallistumista investointeihin erillisellä rahoituksella.

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää esittää,

1. että kaupunginvaltuusto irtisanoo Oriveden kaupungin ja Juupajoen kunnan välisen jätevesisopimuksen 31.12.2024 mennessä päättymään viiden vuoden irtisanomisajalla 31.12.2029.
2. että kaupunginvaltuusto ilmoittaa Juupajoen kunnalle, että Oriveden kaupungilla on valmiudet siihen, että Oriveden kaupunginvaltuusto ja Juupajoen kunnanvaltuusto hyväksyvät uuden jätevesisopimuksen 31.3.2025 mennessä. Uusi jätevesisopimus perustuu siihen, että Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on kulloinkin voimassa oleva Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukainen jäteveden käyttömaksu. Uusi jätevesisopimus tulee voimaan 1.5.2025 lähtien mahdollisista Oriveden kaupunginvaltuuston ja/tai Juupajoen kunnanvaltuuston päätöksistä tehdyistä (kokouksessa tehty lisäys) valituksista huolimatta.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokouskäsittely Tekninen johtaja Matti Vesava oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.

Eliisa Suhonen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana kello 15.08.
Touko Sikala saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana kello 15.12.

Kaupunginvaltuusto 18.11.2024 § 66

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus Kaupunginvaltuusto päättää:

1. irtisanoa Oriveden kaupungin ja Juupajoen kunnan välisen jätevesisopimuksen 31.12.2024 mennessä päättymään viiden vuoden irtisanomisajalla 31.12.2029.
2. ilmoittaa Juupajoen kunnalle, että Oriveden kaupungilla on valmiudet siihen, että Oriveden kaupunginvaltuusto ja Juupajoen kunnanvaltuusto hyväksyvät uuden jätevesisopimuksen 31.3.2025 mennessä. Uusi jätevesisopimus perustuu siihen, että Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on kulloinkin voimassa oleva Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukainen jäteveden käyttömaksu. Uusi jätevesisopimus tulee voimaan 1.5.2025 lähtien mahdollisista Oriveden kaupunginvaltuuston ja/tai Juupajoen kunnanvaltuuston päätöksistä tehdyistä valituksista huolimatta.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija	talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja Kaupunginjohtaja on viranhaltijapäätöksellään 3.2.2025 tilannut jätevesisopimuksen neuvotteluun liittyvää kustannuslaskentapalvelua AFRY Finland Oy:ltä. Laskennan tavoitteena on selvittää viemärilaitoksen taksan omakustannushinta ja tehdä arvio taksasta Juupajoen kunnan kanssa käytävien neuvottelujen pohjaksi. AFRY Finland Oy on antanut kaupunginhallitukselle 24.3.2025 katsauksen laskennan etenemisestä. Koska kyseessä on laaja-alainen laskenta, jossa selvitetään usealta vuodelta mm. viemärilaitoksen kustannukset, johdetut jätevesimäärät ja verkostot, niin laskenta ei valmistu valtuuston neuvotteluun antaman määräajan puitteissa. Kustannuslaskennan tavoitteena on, että se valmistuu ja esitellään kaupunginhallitukselle viimeistään kesäkuussa 2025. Edellä olevan vuoksi Juupajoen kunnan kanssa käytäville jätevesisopimus-neuvotteluille tulee saada kaupunginvaltuustolta lisääaikaa.
Toimivalta	hallintosääntö 23 §
Esittelijä	kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto myöntää Juupajoen kanssa käytäville jätevesisopimusneuvotteluille lisääaikaa 30.9.2025 asti.
Asian käsittely	Tekninen johtaja Matti Vesava oli asiantuntijana paikalla kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -